

*Η Πρέβεζα κατά την ελληνικήν επανάστασιν **

Ο συγγραφεύς του γνωστού δοκιμίου περί Άρτης και Πρεβέζης κλπ. μακαρίτης Μητροπολίτης Άρτης Σεραφεΐμ ο Βυζάντιος γράφων το με τον παραπάνω τίτλον έργον τού 1884 λέγει ότι η Πρέβεζα κατά την Μεγάλην Ελληνικήν Επανάστασιν διετέλεσε ελεύθερος λιμήν, PORTO FRANCO, διότι οι Πρεβεζαίοι πρόκριτοι επεκαλέσθησαν δι' αναφορών προς τας Μεγάλας δυνάμεις τα εκ των συνθηκών του 1800, 21 Μαρτίου, και 1809 δικαιώματά των, ως πόλεως η οποία θα απελάμβανεν ειδικής πολιτειακής και πολιτικής μεταχειρίσεως.¹

Δεν γνωρίζομεν τα κείμενα των σχετικών διαμαρτυριών και επικλήσεων. Κάπου βέβαια εις τα αρχεία του φόρειν-όφρις θα σώζονται. Γιατί τότε ενδιαφερόταν διά το ζήτημα τούτο ο Άγγλος εν Πρεβεζή πρόξενος Μάγερ και έπειτα ο διάδοχός του Σάντερ. Οι Άγγλοι θα εχρησιμοποιούν την Πρέβεζαν ως τόπον πολιτικής και οικονομικής διεισδύσεως εις την Ήπειρον και Αλβανίαν, διά τον λόγον αυτόν και ενίσχυναν και περιποιούντο τον Αλή πασά της Ηπείρου και υπέθαλπαν τας αποσχιστικάς από την Υψηλή Πύλη φιλοδοξίας του.

Εις τας 21 Μαΐου (2 Ιουνίου ν. ημ.) του 1864 απεχώρησαν αι στρατιωτικά δυνάμεις των Άγγλων από το Ιόνιον Κράτος, αφού διά συνθήκης υπογραφείσης μεταξύ του βασιλέως των Ελλήνων Γεωργίου Α' και της Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσσίας παρεχωρήθησαν τα Επτάνησα εις την Ελλάδα. Η Αγγλία είχε λάβει εντολήν διά της συνθήκης των Παρισίων το 1815 από τους συμμάχους νικητάς του Ναπολέοντος Βοναπάρτου, επί της Επτανήσου, την εντολήν όμως αυτήν την μετέτρεψεν η Αγγλία εις προστασίαν, δηλαδή πλήρη κατοχήν μ' όλην την διαμαρτυρίαν του Καποδίστρια διά τα αυθαίρετα μέτρα των Άγγλων και διώξεις των επτανησίων.

Εις την εφημερίδα *Νέα Γενεά* της 27.5.1864, αριθ. φύλλου 196, αναδημοσιεύεται από την εφημερίδα *Φως* του Αγρινίου η εξής περιέργη είδησις: «Από του παρελθόντος Σαββάτου κυκλοφορεί ανυπόστατος τις φήμη,

* Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Βήμα Πρεβέζης*, φύλλο 635 της 28.3.1955, σελ. 2.

¹ Ξενόπουλος Σεραφεΐμ ο Βυζάντιος, *Δοκίμιον ιστορικής τινός περιλήψεως της ποτέ αρχαίας και εγκρίτου ηπειρωτικής πόλεως Άρτης και της ωσαύτως νεωτέρας πόλεως Πρεβέζης*, Αθήναι 1884, σελ. 223.

ότι δήθεν οι εξ επτανήσου αναχωρήσαντες Άγγλοι κατεσκήνωσαν εις την Πρέβεζαν, την Πάργαν, την Πούνταν (Άκτιον) και τον Παλαιοχαλιάν. Η φήμη αύτη προήλθεν εκ τινός εξ Αग्रινίου επιστολής, ης ο συντάκτης λέγει, ότι ήκουσε ταύτα εξ άλλης επιστολής».

Επειδή η τύχη της ακτής αυτής της Ηπείρου που ανήκεν άλλοτε εις την Ενετικήν Πολιτείαν και γνωστής με το όνομα *Continente* ή *Ex Veneto* δεν είχε καθορισθεί σαφώς διά των συνθηκών του 1815, δεν φαίνεται παράξενο αν η ανωτέρω πληροφορία έχει κάποια δόσιν αληθείας. Οι Άγγλοι, δηλαδή, φεύγοντες από την Επτάνησον εσκέφθησαν προς στιγμήν να βάλουν το πόδι τους εις την εν λόγω ακτήν. Ίσως όμως αι αντιδράσεις άλλων μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων ή και οι ίδιοι οι Άγγλοι να σκέφθησαν καλύτερα τα πράγματα και παραιτήθηκαν των σχεδίων τους.

Σχετική προς τα ανωτέρω είναι και η εξής πληροφορία της εφημερίδος *Νέα Γενεά* της 6.6.1864: «Κατά τον εξ Ιωαννίνων ανταποκριτήν του ανατολικού ταχυδρόμου, ο λιμήν της Πρεβέζης κηρυχθήσεται ελεύθερος (*Port-Franc*), εν δε τη πόλει ταύτη θέλει εδρεύεται υποδιοικητής ούτινος η δικαιοδοσία θέλει επεκτείνεσθαι καθ' όλα τα παραθαλάσσια χωρία μέχρι Πάργας. Το μέτρο τούτο θέλει τα μέγιστα συντελέσει, προς ανάπτυξιν του εμπορίου της Ηπείρου».

Πόσα συνεισέφερε εις τον Ιερόν Αγώνα του 1821 η Πρέβεζα ως ελεύθερος λιμήν, που ευρίσκετο τόσο κοντά εις την αγωνιζομένη Ελλάδα, δυστυχώς είναι άγνωστα. Εκείνοι που κατέχουν ή διέσωσαν τα σχετικά δοκουμεντα έχουν πατριωτικόν καθήκον να τα φέρουν εις φως. Όπλα, πολεμοφόδια, χρηματικάί εισφοραί, πληροφοροίαι διεβιβάζοντο από την πόλιν μας εις τους καπεταναίους της Ελλάδος με κίνδυνον της ζωής των. Σημαντικόν ρόλον έπαιξε τότε ο Σπύρος Καραμάνης, ο Μαυρομάτης, ο Γερογιάννης και άλλοι.